

352**OBWIESZCZENIE ZARZĄDU NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

z dnia 18 lipca 1994 r.

w sprawie ogłoszenia informacji o działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku 1993.

Na podstawie art. 88h ust. 4 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska z dnia 31 stycznia 1980 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia informację o działalności Narodo-

wego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w roku 1993.

Prezes Zarządu: p.o. *K. Chłopecki*

Załącznik do obwieszczenia Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z dnia 18 lipca 1994 r. (poz. 352)

INFORMACJA**O DZIAŁALNOŚCI NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W ROKU 1993**

Podstawowe wyniki działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwanego dalej Narodowym Funduszem, w roku sprawozdawczym przedstawiają się następująco.

Dochody Narodowego Funduszu wyniosły 4.827,2 mld zł, co oznacza wykonanie planu w 116,0%. W stosunku do roku poprzedniego wpływy te były wyższe o 55%, tj. o 1.725,2 mld zł. Złożyło się na to:

- uzyskanie wpływów podstawowych w wysokości 3.748,9 mld zł (123,2% planu), głównie dzięki pomyślnej realizacji wpływów od wojewodów oraz dobrego spływu należnych rat pożyczek,
- uzyskanie wpływów z tytułu opłat eksploatacyjnych w wysokości 405,3 mld zł, tj. 72,4% planu, lecz wyższych o 45,3% w porównaniu z rokiem poprzednim,

- uzyskanie pozostałych przychodów w wysokości 673,0 mld zł (120,4% planu), głównie z tytułu odsetek od pożyczek i zysków z działań na rynku kapitałowym.

Suma rozchodów wyniosła 3.754,6 mld zł, co oznacza, że wydatkowano mniej o 371 mld zł niż planowano (9% planu rozchodów), z czego 154,5 mld zł przypada na udziały w spółkach i zakup akcji, a 35,8 mld zł — na utrzymanie oraz inwestycje Biura Zarządu Narodowego Funduszu.

W stosunku do roku poprzedniego rozchody były wyższe o 745 mld zł, tj. o 24%.

Zawarto 656 umów (łącznie z aneksami) dotyczących pożyczek i dotacji, na sumę 3.015,9 mld zł.

Na dofinansowanie zadań o charakterze proekologicznym wydatkowano 3.374 mld zł, tj. 102,6% planowanej kwoty. Pomoc ta była o 512 mld zł, tj. o 17,9% wyższa niż w roku 1992, a złożyły się na nią: wypłacone pożyczki — 2.606,7 mld zł (113,3% planu), wypłacone dotacje — 562,1 mld zł (80,4% planu), umorzenia pożyczek — 11,4 mld zł (57,0% planu) oraz dopłaty do kredytów preferencyjnych — 193,8 mld zł (71,8% planu). Dzięki tym dopłatom Bank Ochrony Środowiska udzielił w 1993 r. kredytów na kwotę 790,4 mld zł.

Zakończono i oddano do użytku 289 inwestycji, z tego 53 z zakresu ochrony wód i gospodarki wodnej, 43 dotyczące ochrony atmosfery, 9 — ochrony powierzchni ziemi oraz 184 z innych dziedzin ochrony środowiska.

Szacuje się, że inwestycje dofinansowane w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych dały w roku 1993 następujące efekty ekologiczne:

W dziedzinie ochrony powietrza powstały możliwości zmniejszenia rocznej emisji dwutlenku siarki o 242,3 tys. t, pyłów — o 112,4 tys. t, tlenku azotu — o 4,8 tys. t i tlenku węgla — o 47,2 tys. t.

W dziedzinie ochrony wód i gospodarki wodnej zwiększy się m. in. przepustowość oczyszczalni o 873,1 tys. m³ na dobę, długość kolektorów ściekowych — o ok. 262 km oraz długość sieci wodociągowej — o ok. 130 km.

W dziedzinie ochrony powierzchni ziemi zwiększy się pojemność składowisk odpadów o ok. 3,5 mln m³ oraz zagospodaruje się rocznie 278 tys. ton popiołów z elektro-wni, a tym samym zmniejszy się ich składowanie.

Skala pomocy na cele proekologiczne wyniosła w roku 1993 (łącznie z kredytami Banku Ochrony Środowiska) 4.164,4 mld zł.

Nie wykorzystano w pełni środków uzyskanych z opłat eksploatacyjnych, zwłaszcza na potrzeby górnictwa, gdyż potencjalni pożyczkobiorcy nie byli w stanie przedstawić odpowiednich zabezpieczeń. Wydatki w tej grupie wyniosły 135,0 mld zł, były zatem o 11,7% wyższe niż w roku 1992, jednakże stanowiły tylko 33,9% wykonania planu.

Niższe, niż planowano, były wydatki na utrzymanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Biura (81,1%) oraz na zakupy inwestycyjne (33,3%).

Zyski z działalności wyniosły 384,3 mld zł, tj. 105,9% planowanych, i były wyższe o 38,6% w stosunku do roku poprzedniego.

Środki pieniężne Narodowego Funduszu, które na początku roku wynosiły 390 mld zł, na koniec roku osiągnęły wielkość 1.462 mld zł, a więc wzrosły prawie czterokrotnie. Było to głównie wynikiem zmian ustawowych, poprawiających dyscyplinę i płynność przekazywania środków z opłat i kar do Narodowego Funduszu.

I. DZIAŁALNOŚĆ ORGANÓW STATUTOWYCH

1. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza składała się na początku roku sprawozdawczego z 22 osób, na koniec zaś liczyła 23 osoby. Pracami Rady kierował Bernard Błaszczuk, a od 29 listopada Józef Stanisław Zegar. Rada odbyła 11 posiedzeń, na których podjęła 36 uchwał, zapoznała się z 15 informacjami oraz rozpatrzyła 3 wnioski zawierające propozycje utworzenia spółek prawa handlowego lub przystąpienia do nich Narodowego Funduszu.

Rada Nadzorcza przyjęła w kwietniu 1993 r. sprawozdanie z działalności Narodowego Funduszu za rok 1992. Było ono następnie rozpatrywane przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Radę Ministrów oraz przedstawione Sejmowej i Senackiej Komisji Ochrony Środowiska.

Rada Nadzorcza uchwaliła plan działalności Narodowego Funduszu na rok 1993, a następnie jego dwie zmiany, kryteria wyboru przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków Narodowego Funduszu, zasady udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Narodowego Funduszu, a także rozpatrzyła 132 wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, z czego pozytywnie zaopiniowała 123 wnioski na sumę 3.492,2 mld zł.

2. Zarząd

W dniu 1 stycznia 1993 r. w skład Zarządu wchodził: Władysław Jasiński — Prezes, Lesław Puczniewski — Zastępca Prezesa, Jan Rey — Zastępca Prezesa.

W dniu 31 grudnia 1993 r. w skład Zarządu wchodził: Marek Gruchelski — Prezes, Jerzy Kędziński — Zastępca Prezesa, Mariusz Popiołek — Zastępca Prezesa.

W roku sprawozdawczym Zarząd odbył 44 posiedzenia poświęcone głównie:

- przygotowaniu, przy współudziale wojewodów, listy przedsięwzięć priorytetowych do finansowania w 1993 r.,
- przygotowaniu wniosków przedkładanych Radzie Nadzorczej o dofinansowanie zadań ze środków Narodowego Funduszu kwotą przekraczającą 2 mld zł, a od 3 czerwca 1993 r. — kwotą przekraczającą 5 mld zł,
- realizowaniu uchwał i zaleceń Rady Nadzorczej,
- podejmowaniu decyzji o udzieleniu pożyczek lub dotacji do 2 i do 5 mld zł,
- podejmowaniu decyzji o częściowym umorzeniu pożyczek,
- podejmowaniu decyzji o zmianie warunków zawartych umów,
- analizie wniosków o utworzenie spółek prawa handlowego lub przystąpienie do nich Narodowego Funduszu,
- bieżącej analizie pracy Biura Funduszu oraz podejmowaniu decyzji usprawniających jego działalność.

Zarząd rozpatrzył pozytywnie i przekazał do realizacji 433 wnioski na łączną kwotę 709,0 mld zł, z czego dla 351 projektów zawarto umowy na sumę 573,7 mld zł.

II. GŁÓWNE ZADANIA I KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI

Wyznacznikiem zadań dla działalności Narodowego Funduszu są:

- ustawowo określone podstawowe cele Narodowego Funduszu,
- wytyczne polityki ekologicznej państwa, wyrażone w zadaniach określonych przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,
- kierunki działalności, wraz z planem finansowym na rok 1993 r., opracowane przez Zarząd oraz zatwierdzone przez Radę Nadzorczą,
- doświadczenia uzyskane w toku realizacji zadań Funduszu w latach poprzednich i osiągnięte wyniki.

Na powyższej podstawie można wyodrębnić następujące kierunki działalności:

1. Pozyskiwanie środków finansowych.

Dotyczyło to przede wszystkim:

- a) uzyskania należytego spływu z województwo ustawowo określonych opłat za korzystanie ze środowiska, w tym także wysokich zaległości za rok 1992,
- b) uzyskania należnych wpływów z tytułu opłat za wydobywanie kopaliny,
- c) podjęcia działań zmierzających do pozyskiwania środków zagranicznych.

2. Doskonalenie działalności dotacyjno-kredytowej pod względem trafności wyboru inwestorów, doboru właściwych rozwiązań techniczno-ekonomicznych i efektów użytkowych.

Temu celowi służyć miało:

- a) znowelizowanie kryteriów wyboru oraz uzgadnianie z wojewodami list przedsięwzięć finansowanych ze środków Narodowego Funduszu,
- b) zacieśnianie współpracy z departamentami Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Państwową Inspekcją Ochrony Środowiska w zakresie ochrony przyrody, monitoringu i edukacji ekologicznej oraz z Głównym Geologiem Kraju — w zakresie dofinansowania geologii i górnictwa,
- c) tworzenie warunków zapewniających inwestorom pomoc techniczno-ekonomiczną oraz organizacyjną w przygotowaniu i realizacji zadań,
- d) wspieranie dalszego rozwoju Banku Ochrony Środowiska, jako ważnego narzędzia generowania nisko oprocentowanych kredytów na przedsięwzięcia ekologiczne.

3. Rozszerzenie kontroli realizowanych zadań.

4. Rozszerzenie działań windykacyjnych w odniesieniu do niesolidnych dłużników.

5. Dostosowanie kadrowo-organizacyjne Biura Zarządu do zwiększających się zadań.

6. Pomoc w organizowaniu się wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Nowe uregulowania ustawowe z dnia 3 kwietnia 1993 r., które weszły w życie 3 czerwca, powołały gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a wojewódzkim funduszom nadały osobowość prawną.

Rada Nadzorcza wyznaczyła przedstawicieli Funduszu w radach nadzorczych wojewódzkich funduszy.

Siłami Narodowego Funduszu zorganizowano i przeprowadzono 3 regionalne (w Olsztynie, Poznaniu, Katowicach) szkolenia dla członków rad nadzorczych oraz zarządów, w których łącznie wzięło udział około 300 osób. Przeprowadzono również szkolenie głównych księgowych i ekonomistów wojewódzkich funduszy.

III. REALIZACJA PODSTAWOWYCH ZADAŃ

1. Plan przychodów i rozchodów

Plan działalności finansowej Narodowego Funduszu na 1993 r. uchwalony został przez Radę Nadzorczą dnia 5 kwietnia 1993 r. (uchwała nr 10).

Przewidywał on przychody w wysokości 3.732,0 mld zł, a rozchody w wysokości 3.794,0 mld zł. Suma bilansowa planu, z uwzględnieniem środków pieniężnych na początek i koniec roku, wynosiła 4.039,3 mld zł.

Rada Nadzorcza w ciągu roku dokonała dwóch korekt planu. Pierwsza korekta została dokonana dnia 7 lipca 1993 r. (uchwała nr 21). Zwiększono o 100 mld zł planowane zakupy akcji oraz o 70 mld dopłaty do kredytów preferencyjnych, udzielanych przez Bank Ochrony Środowiska.

W drugiej korekcie planu z dnia 29 listopada 1993 r. (uchwała nr 32) zwiększono rozchody o ca 400,0 mld zł, z czego 300 mld zł przeznaczono na pomoc finansową w dziedzinie ochrony atmosfery, monitoringu, edukacji ekologicznej, badań, ekspertyz i umorzeń, ca 100 mld zł zaś — na zakup akcji Banku Ochrony Środowiska, z przeznaczeniem do ich dalszej odsprzedaży.

Pokrycie zwiększonych rozchodów uzyskano przez zwiększenie o 570 mld zł przychodów, w tym przez przelewy od wojewodów o 400,0 mld zł, z zysków z operacji finansowych o 21,0 mld zł oraz przez ograniczenie niektórych wydatków o 149 mld zł.

Suma bilansowa planu przychodów i rozchodów ustalona została ostatecznie na poziomie 4.470,3 mld zł.

Rada Nadzorcza podjęła ponadto uchwałę nr 27 (z dnia 22 września 1993 r.) upoważniającą Zarząd do skorygowania szczegółowego preliminarza wydatków na utrzymanie Rady Nadzorczej, Biura Zarządu, bez naruszania ogólnej kwoty środków planowanych na ten cel.

2. Pozyskiwanie środków pieniężnych

Wymienić można trzy źródła pozyskiwania środków pieniężnych:

- przychody z opłat za korzystanie ze środowiska i kar za nieprzestrzeganie wymagań ochrony środowiska,
- przychody z opłat eksploatacyjnych za wydobywanie kopaliny,
- przychody pozostałe.

Ogólna kwota pozyskanych środków w roku 1993 wyniosła 4.827,2 mld zł, co oznacza przekroczenie planu o 16% i wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 56%.

PRZYCHODY W LATACH 1992 i 1993

w mld zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 1992 r.	Plan 1993 r.	Wykonanie 1993 r.	%	
					5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
I	Stan środków na początek roku w tym: na rachunku bieżącym	297,0 216,1	307,3 213,3	389,4 212,8	131,0 98,5	126,7 99,8
II	Wpływy z opłat i kar oraz spłaty rat	2.379,4	3.044,0	3.748,9	157,6	123,2

1	2	3	4	5	6	7
1	Przelewy z województw:	2.298,0	2.740,0	3.367,6	146,5	122,9
	z tego od: a) wojewodów	2.298,0	2.740,0	3.355,7	146,0	122,5
	b) wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska	—	—	11,9	—	—
2	Przelewy z okręgowych dyrekcji gospodarki wodnej	4,2	4,0	5,8	138,0	145,0
3	Zwroty rat pożyczek	75,7	300,0	374,8	495,1	124,9
4	Zwroty dotacji	0,7	—	0,7	100,0	—
5	Inne	0,8	—	—	—	—
III	Wpływy z opłat eksploatacyjnych	279,0	560,0	405,3	145,3	72,4
1	Wpłaty z tytułu opłat eksploatacyjnych	279,0	560,0	404,8	145,1	72,3
2	Zwroty dotacji udzielonych z opłat eksploatacyjnych	—	—	0,5	—	—
IV	Wpływy z działalności kapitałowej i inne	443,6	559,0	673,0	151,9	120,4
1	Zyski ze sprzedaży akcji i udziałów oraz dywidendy	14,9	1,0	6,2	41,6	620,0
2	Zyski ze sprzedaży bonów skarbowych i % od lokat	84,9	133,0	198,2	233,5	149,0
3	Odsetki od pożyczek	278,5	400,0	420,7	151,1	105,2
4	Odsetki bankowe	28,2	24,0	34,2	121,3	142,5
5	Inne przychody	37,1	1,0	13,7	36,9	1.370,0
V	Przychody razem: II + III + IV	3.102,0	4.163,0	4.827,2	155,6	116,0
VI	Ogółem: I + V	3.399,0	4.470,3	5.216,6	153,4	116,7

2.1. Realizacja wpływów z opłat i kar oraz zwrotu kapitału

1. Przelewy z województw

W 1993 r. Narodowy Fundusz otrzymał z województw kwotę 3.367,6 mld zł tytułem ustawowej części wpływów z opłat i kar, naliczonych przez urzędy wojewódzkie i wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, czyli o 1.069,6 mld zł, tj. o 46,5% więcej niż w roku poprzednim.

Przelana kwota stanowiła 97,9% poziomu zadeklarowanej przez wojewodów sumy oraz 122,9% poziomu wpływów przyjętego w skorygowanym planie przychodów Narodowego Funduszu na 1993 r. Oznacza to przekroczenie planu wpływów z tego źródła o 627,5 mld zł. W roku poprzednim wpływy były niższe o 32% w stosunku do planu, tj. o 1.102 mld zł.

Głównymi czynnikami uzyskania zwiększonych wpływów z województw były:

- nieco lepsza ściągальność należnych opłat, głównie z energetyki,
- wdrożony od czerwca, w wyniku nowelizacji ustawy, obowiązek odprowadzania środków na rzecz Narodowego Funduszu w okresach miesięcznych, poprzednie uregulowania prawne przewidywały w ciągu roku jedynie dwa terminy odprowadzania środków przez wojewodów: styczeń, lipiec.

W ciągu roku niektórzy wojewodowie nie przekazywali regularnie środków należnych Narodowemu Funduszowi, mimo że środki te posiadali.

O ile w roku 1992 przelewano miesięcznie średnio po ok. 191,5 mld zł, to w roku 1993 kwota ta wzrosła do 280,6 mld zł, w II zaś półroczu 1993 r. wyniosła 335,4 mld zł.

2. Należności za rok 1992

Zgodnie ze sprawozdaniem rocznym OSZ-4 za 1992 r., zaległe należności od wojewodów wyniosły 1.013,3 mld zł, według stanu na dzień 31 grudnia 1992 r.

Z jedenastu województw przelano pieniądze w ostatnich dniach grudnia, w związku z czym wpłynęły one faktycznie w styczniu 1993 r. Tak więc kwota zaległych należności na dzień 31 grudnia 1992 r. wyniosła 1.127,8 mln zł.

W I kwartale wpłynęło 895,3 mld zł, do końca zaś miesiąca lipca — dalsze 203,2 mld zł.

3. Rozliczenie wpływów bieżących w roku 1993

Przelewy z województw z tytułu bieżących należności wyniosły ogółem 2.239,7 mld zł, co stanowiło 67% ogólnej kwoty, jaką Narodowy Fundusz otrzymał w ciągu okresu sprawozdawczego z województw.

4. Zwroty rat pożyczek

Zwroty rat pożyczek wyniosły w okresie sprawozdawczym 374,8 mld zł, tj. wzrosły o 74,8 mld zł (czyli o 25%) w stosunku do planu, a więc można powiedzieć, że przebiegały zadowalająco.

2.2. Realizacja wpływów z opłat eksploatacyjnych

Na poczet opłat wpłynęło 404,8 mld zł. Plan roczny wpływów wykonany został w ok. 72,3%. W stosunku do roku 1992 wpływy te były wyższe o 125,8 mld zł, czyli o 45%.

Łączna kwota zaległości z tytułu opłat i kar wyniosła na koniec 1993 r. 492,8 mld zł.

Platnicy zalegający to przede wszystkim kopalnie węgla kamiennego. Były one winne Funduszowi na dzień 31 grudnia 1993 r. — 487,8 mld zł.

Na dzień 1 stycznia 1993 r. stan środków funduszu geologicznego wynosił zero, a górniczego 102,3 mld zł.

2.3. Przychody z działalności kapitałowej i operacji finansowych

Trzecią grupę przychodów stanowią: wpływy z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek, zyski ze sprzedaży akcji i udziałów, dywidendy, zyski ze sprzedaży bonów skarbowych oraz odsetki od lokat i środków na rachunkach bieżących w bankach.

Wpływy w tej grupie wyniosły w okresie sprawozdawczym 673,0 mld zł i stanowiły 120% kwoty planowanej, natomiast w stosunku do roku 1992 wzrosły o 229,4 mld zł, tj. o 52%.

Dzięki systematycznemu egzekwowaniu należności uzyskano wpływy z tytułu odsetek od pożyczek w 105,2% w stosunku do planu.

Zyski ze sprzedaży bonów skarbowych oraz odsetki od lokat (198,2 mld zł) osiągnięto w wyniku operacji finansowych, które były możliwe wobec występowania nadwyżki

wolnych środków pieniężnych, szczególnie w drugiej połowie roku.

3. Rozchody

Ogólna kwota rozchodów w roku 1993 wyniosła 3.754,6 mld zł, co oznacza wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o 745,0 mld zł, tj. o 24,8%, natomiast spadek w stosunku do planu — o 370,4 mld zł, tj. o 9%.

4. Realizacja pomocy finansowej

4.1. Doskonalenie form, kryteriów i procedur

Zatwierdzone przez Radę Nadzorczą w dniu 5 kwietnia 1993 r. kryteria zaostrzyły dotychczas obowiązujące wymagania dotyczące selekcji wniosków.

Uściślono także procedury związane z analizą, weryfikacją i prezentowaniem wniosków oraz podejmowaniem ostatecznych decyzji.

Należy jednak odnotować, że w wyniku wdrożenia tych przepisów, nastąpiło wydłużenie czasu przygotowywania wniosków, a tym samym — zwłoka w przedkładaniu dokumentów warunkujących sporządzenie i zawarcie umowy.

ROZCHODY W ROKU 1993 W PORÓWNANIU Z ROKIEM 1992 ORAZ PLANEM NA ROK 1993,

w mld zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 1992 r.	Plan 1993 r.	Wykonanie 1993 r.	%	
					5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
I	Pomoc finansowa na cele proekologiczne	2.862,0	3.289,0	3.374,0	117,9	102,6
1	Udzielone pożyczki	2.394,3	2.300,0	2.606,7	108,9	113,3
2	Udzielone dotacje	398,8	699,0	562,1	140,9	80,4
3	Dopłaty do kredytów preferencyjnych	63,0	270,0	193,8	307,6	71,8
4	Umorzenia rat pożyczek	5,9	20,0	11,4	193,2	57,0
II	Pomoc udzielona z opłat dotacyjnych funduszu opłat eksploatacyjnych	120,9	400,0	135,0	111,7	33,9
1	Dotacja i pożyczki dla górnictwa	8,9	250,0	74,1	832,6	28,4
2	Dotacja dla geologii	112,0	150,0	60,9	54,4	40,6
III	Rozchody pozostałe	9,9	355,0	200,5	2025,3	56,5
1	Przyrost akcji i udziałów w spółkach	4,2	350,0	191,7	45-krotny	54,8
2	Dotacje z funduszy wyodrębnionych	5,7	5,0	8,8	154,4	176,0
IV	Utrzymanie Biura Zarządu i Rady Nadzorczej	16,8	81,0	45,2	268,5	55,7
1	Wydatki bieżące	16,0	38,0	30,8	192,2	81,1
2	Zakupy inwestycyjne	0,8	43,0	14,3	1787,5	33,3
V	Wydatki razem I + II + III + IV	3.009,6	4.125,0	3.754,6	124,8	91,0
VI	Stan środków na koniec roku, w tym na rachunku bieżącym	389,4 212,8	345,3 245,3	1.462,0 178,7	374,9 84,0	423,5 72,8
VII	Ogółem V + VI	3.399,0	4.470,3	5.216,6	153,4	116,7

4.2. Pożyczki i dotacje

Do Narodowego Funduszu wpłynęły 1323 wnioski, z których po sprawdzeniu wymaganych warunków formalnych i merytorycznych i po weryfikacji we współpracy z wojewodami zakwalifikowano do dalszego załatwiania 785 wniosków.

Obejmują one zadania o wartości kosztorysowej 31.861 mld zł, a zakres wnioskowanej pomocy sięga 7.061 mld zł, tj. 22% wartości kosztorysowej.

Rada Nadzorcza i Zarząd Narodowego Funduszu zaakceptowały 575 wniosków na sumę 5.994 mld zł, co stanowi 24% wartości kosztorysowej zadań.

W roku 1993 sporządzono 503 umowy na kwotę 2.714,5 mld zł oraz aneksowano 153 umowy, powiększając dotychczasową pomoc o 301, 5 mld zł.

Łączna wielkość pomocy objętej umowami z roku 1993 wynosi 3.015,9 mld zł, tj. kształtuje się na nieco wyższym poziomie (102,1%) niż w roku poprzednim (2.952,9 mld zł).

Średni wskaźnik oprocentowania, przyjęty w umowach, wynosił 0,36 stopy procentowej kredytu refinansowego

NBP, tj. około 12,6% w skali rocznej, a więc był niższy niż wskaźnik inflacji w 1993 r. (37%).

Wypłaty z tytułu umów zawartych w roku 1993 wyniosły 3.168,6 mld zł i były wyższe o 375,4 mld zł, tj. o 13,4%, niż w roku 1992 (2.793,2 mld zł).

W roku 1993 największą pomoc skierowano na ochronę atmosfery i wód.

WARTOŚĆ ZAWARTYCH UMÓW WEDŁUG DZIEDZIN

w mld zł

Dziedzina	Wartość zawartych umów		3:2 %	%	
	1992 r.	1993 r.		1992 r.	1993 r.
1	2	3	4	5	6
Ochrona atmosfery	1.395,4	1.364,9	97,8	47,3	45,3
Ochrona wody	957,4	1.079,1	110,3	32,4	35,8
Ochrona ziemi	210,7	200,2	95,7	7,1	6,6
Ochrona przyrody	99,5	90,3	90,8	3,4	3,0
Monitoring	145,9	121,1	83,0	4,9	4,0
Edukacja ekologiczna	26,4	38,3	145,5	0,9	1,3
Nadzwyczajne zagrożenia	100,0	58,0	58,0	3,4	1,9
Pozostałe	17,6	63,4	360,2	0,6	2,1
Ogółem:	2.952,9	3.015,9	102,1	100,0	100,0

WYPŁATY WEDŁUG DZIEDZIN

w mld zł

Dziedziny	1992 r.	1993 r.		
		ogółem	pożyczki	dotacje
1	2	3	4	5
Ochrona atmosfery	942,3	1.493,6	1.403,9	89,7
Ochrona wód	1.393,4	1.095,0	1.016,8	78,2
Ochrona powierzchni ziemi	155,3	192,7	182,5	10,2
Ochrona przyrody	55,8	95,2	1,5	93,7
Monitoring	109,4	157,9	—	157,9
Edukacja ekologiczna	19,7	38,4	2,0	36,4
Nadzwyczajne zagrożenia	99,7	49,3	—	49,3
Pozostałe	17,6	46,5	—	46,5
Ogółem	2.793,2	2.999,0	2.606,7	561,9

4.3. Pomoc za pośrednictwem Banku Ochrony Środowiska

W okresie sprawozdawczym Bank udzielił kredytów preferencyjnych na kwotę 790,4 mld zł dla 176 pożyczkobiorców.

Najwięcej kredytów (122 o wartości 584,3 mld zł) udzielono na zadania związane z ochroną wód i gospodarką wodną. Stanowią one 74% wartości kredytów ogółem.

Średnie oprocentowanie kredytu preferencyjnego Banku Ochrony Środowiska w okresie sprawozdawczym wyniosło 0,5 stopy kredytu refinansowego, a średnia kwota udzielonego kredytu — 4,5 mld zł.

4.4. Kontrola wykorzystania środków

Kontrolę przeprowadza się w zasadzie niezwłocznie, gdy:

— mimo upływu terminu uruchomienia kolejnej raty pożyczkobiorcy nie złożyli rozliczenia z dotychczas pobranych środków,

— upłynął termin zakończenia zadania, a nie wpłynęły rozliczenie pożyczki i protokół przekazania zadania do eksploatacji.

Prowadzi się także kontrolę niektórych zadań, gdy pożyczkobiorcy występują o aneksowanie umów lub gdy kontrolę nakazał Zarząd Narodowego Funduszu.

W 1993 r. przeprowadzono 196 kontroli, tj. o 39 kontroli więcej niż w roku poprzednim.

Skontrolowano 118 zadań z dziedziny ochrony wód, 58 z dziedziny ochrony atmosfery, 9 z ochrony powierzchni ziemi oraz 11 z innych dziedzin. W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości wykorzystywania środków Narodowego Funduszu w 17 przypadkach.

Przeprowadzone kontrole wykazały, że:

- w 122 przypadkach wykorzystanie udzielonych dotacji i pożyczek jest zgodne z zawartymi umowami,
- w wielu przypadkach inwestycje są prowadzone z opóźnieniem, a nierzadko występują w toku realizacji zmiany ich zakresu rzeczowego; wynika to przeważnie z zastosowania nowszych technologii oraz zweryfikowania potrzeb i celów, jakie ma spełniać dana inwestycja. Przypadki te, dotyczące głównie budowy oczyszczalni ścieków, są ponownie analizowane pod kątem merytorycznym i ekonomicznym (np. oczyszczalnia ścieków Jaworzno-Dąb, Koszalin) w celu ewentualnej renegotjacji warunków umowy,
- w trakcie realizacji inwestycji występują niedobory środków finansowych u pożyczkobiorców, wynikające często z inflacji oraz recesji. Powoduje to konieczność występowania do Funduszu o dodatkowe środki, co często prowadzi do przesunięcia terminów zakończenia inwestycji.

5. Działalność kapitałowa

Narodowy Fundusz jest akcjonariuszem bądź udziałowcem 11 spółek prawa handlowego, w tym czterech spółek

akcyjnych, sześciu spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i jednej spółki komandytowej (według stanu na dzień 31 grudnia 1993 r.).

Zaangażowanie kapitałowe w spółkach wynosi 314,2 mld zł. Składają się na to:

- akcje podmiotów gospodarczych na sumę 234,6 mld zł (74,7% łącznego zaangażowania),
- udziały w podmiotach gospodarczych na sumę 5,4 mld zł, (1,7%), a 74 mld zł to kwota komandytowa.

Należy zaznaczyć, że 74,02% ogólnej kwoty zaangażowania kapitałowego stanowi pakiet akcji Banku Ochrony Środowiska, w którym Narodowy Fundusz jest głównym akcjonariuszem.

6. Rachunek wyników

W porównaniu do zysku osiągniętego w roku 1992 (277,3 mld zł) wynik za rok sprawozdawczy jest wyższy o 107 mld zł, tj. o 38,6%.

Koszty uzyskania przychodów w stosunku do osiągniętego zysku kształtowały się w roku sprawozdawczym na poziomie 7,2% (planowano 9,5%, w roku poprzedzającym — 5,4%).

DOCHODY I KOSZTY W LATACH 1992 i 1993

w mln zł

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 1992 r.	Plan 1993 r.	Wykonanie 1993 r.	%	
					5:3	5:4
1	2	3	4	5	6	7
I	Dochody ogółem	293.616	401.000	426.997	145,4	106,5
	z tego:					
1	Odsetki od pożyczek	278.522	400.000	420.743	151,1	105,2
2	Dochody z tytułu udziału w zyskach spółek	16	100	5.040	315- krotne	50- krotne
3	Dochody ze sprzedaży udziałów i akcji	14.927	700	1.250	8,4	178,6
4	Inne	151	200	-36	-23,8	-18,0
II	Zyski nadzwyczajne	2.677	—	2.381	88,9	—
III	Koszty uzyskania przychodów	15.962	38.000	30.781	192,8	81,0
	z tego:					
1	Amortyzacja	551	1.800	1.125	204,2	62,5
2	Zużycie materiałów i energii	785	2.000	1.711	218,0	85,6
3	Wynagrodzenie osobowe brutto	6.154	14.300	14.115	229,4	98,7
4	Wynagradzanie bezosobowe brutto	771	1.800	1.440	186,8	80,0
5	Narzuty na wynagrodzenia	2.841	6.600	6.542	230,3	99,1
6	Podróże służbowe	543	1.000	886	163,2	88,6
7	Wydatki na reklamy i reprezentację	115	700	373	324,3	53,3
8	Usługi obce	958	2.000	1.932	201,7	96,6
9	Oplaty, czynsze	1.475	3.500	939	63,7	26,8
10	Inne koszty i obciążenia	1.769	3.300	1.718	97,1	52,1
11	Rezerwa na nie przewidziane wydatki	—	1.000	—	—	—
IV	Straty nadzwyczajne	3.034	—	14.267	470,2	—
V	Wynik finansowy	277.297	363.000	384.331	138,6	105,9
VI	Wydatki inwestycyjne	753	43.000	14.250	1904,4	33,3
	z tego:					
1	Zakupy gotowych dóbr	753	2.600	2.041	268,7	77,8
2	Zakup i adaptacja budynku biurowego	—	40.400	12.209	—	30,5

Straty nadzwyczajne poniesiono w wysokości 14,3 mld zł, w tym przede wszystkim:

- na wierzytelności od firm, które zostały postawione w stan likwidacji, utworzono rezerwę w kwocie 11,5 mld zł, co stanowi 80,8% wykazanych strat nadzwyczajnych,
- utworzono rezerwę w kwocie 2,2 mld zł na koszty spraw skierowanych do sądu,
- koszty postępowań spornych wyniosły 0,5 mld zł.

Osiągnięto zyski nadzwyczajne w wysokości 2,4 mld zł, z tego 2,3 mld zł stanowiły wpływy z tytułu otrzymanych odsetek od opóźnień w spłacie udzielonych pożyczek.

7. Trudne kredyty, windykacja należności

Suma zaległych wierzytelności z tytułu udzielonych pożyczek wyniosła na koniec okresu sprawozdawczego 340,0 mld zł, co stanowiło 5,9% łącznej kwoty czynnych na ten dzień pożyczek (5.770 mld zł). Mimo obiektywnie wysokiej kwoty zaległości ich poziom można uznać za

„dopuszczalny” i nie wymagający podejmowania nadzwyczajnych działań.

W okresie sprawozdawczym, z powództwa Narodowego Funduszu, sądy gospodarcze rozpatrywały 13 spraw. Kwota dochodzonych należności wynosi ponad 28 mld zł. Sprawy są w różnym stadium zaawansowania. Wydano kilka nakazów i odzyskano część należności.

W wyniku działań przedsądowych odzyskano kwotę 14.553 mln zł.

Należy wyjaśnić, że Narodowy Fundusz kieruje sprawę do sądu dopiero wówczas, gdy postępowanie ugodowe, prowadzone przez Zespół Trudnych Pożyczek i Zespół Prawny, nie dało rezultatu.

Z zawartych umów wynika, że przypadające na lata 1994 i 1995 spłaty rat pożyczek będą wyższe niż w roku 1993 — odpowiednio o około 100 i 150%. Spowoduje to wzrost należności przeterminowanych i konieczność zintensyfikowania działań windykacyjnych.